

עורך „העולם הזה“ מסכם את רשמיו
מאגרו-השחקים של האו"ם בניו-יורק

או"ם - שמום בא לישראל

— מאת אורי אבנרי —

הם יושבים בחצי גורן עגולה. ממול נשיא המועצה, לידו דאג האמרשילד, מאחוריו פניו הכושיות האהודות של ראלף באנץ. בצד האחד הסובייטי, קפוא וצונן; הבריטי, אלגנטי ואדיש; האמריקאי, הנראה כמו כוכב-קולנוע. ממול כמה מדינות קטנות, פנמה השחומה, עיראק המרצינה, צרפת האריסטוקרטית. אבא אבן לקח את מקומו בצד שמאל של הפרסה. מאחוריו יושבים חמשה ישראלים, חלק קטן מן המשלחת הישראלית האדירה — מחלקה קרבית מוגברת שיכלה לכבוש את כל הבנין. עומר לוטסי, איש רע"ם, יושב בקצה השני. כי עתה דנים על תלונת ישראל בדבר תקרית-הגבול בעמק החולה.

ישראל מדברת. באנגלית רהוטה, בשטף ריטורי, נפלסים המשפטים מפיו של אבא אבן, מתגלגלים באולם, תודרים לתוך אוזני המסובים באנגלית, צרפתית, רוסית או ספרדית, מבעד לאוזניות התרגום-המיידי. חברי מועצת הבטחון אינם מעוותים אף שריר של פניהם. שיעמום נורא אופף את הישיבה. כי כל אחד ידע מראש מה תגיד ישראל, וכל אחד יודע מראש מה יגיד המצרי, וכל אחד יודע כי אבן ישיב ומה ישיב, וגם את המהלך המילולי הבא מן הצד השני.

חברי המועצה הם סבלניים מאד. הם מסתכלים בקהל הדל, בקומץ העתונאים, בתמונת הענק הקטשית, המתארת את התקדמות האנושות מעבודות לאושר. הם יודעים לסבול. הם מוכנים לשמוע את נאומו של אבן בשנית, בתרגום צרפתי רשמי, כנדרש בנוהל המועצה. הם דומים למורה קולקטיבי, אשר הילד דני בא אליו בפעם האלף ואחת, ומספר שהילד עוין היכה אותו שוב בחצר. והם מתכוונים להגיד בפעם האלף ואחת פויה לדני ולעוין, ולתבוע מהם להתנהג להבא בסדר.

מדוע הגישה ישראל את התלונה? אנשי האו"ם הם ספקניים, והם מחפשים הסברים הגיוניים. האסיאתים משוכנעים כי זהו טכסיס צרפתי. כי היום היתה המועצה צריכה לדון בקבלתה של גיניאה לאו"ם, המדינה השחורה שפרשה מן המעגל הצרפתי. שמה דרשה צרפת מישראל להגיש תלונה, כדי להעסיק את המועצה ולעכב את צירוף גיניאה לאו"ם, דבר העשוי לעורר למחשבה גם מושבות צרפתיות אחרות באפריקה?

אם אין ישראל משרתת שוב את צרפת — מה מטרת התלונה? גם הישראלים צריכים לדעת כי שום חבר מחברי המועצה, כולל אפילו הצרפתי, לא יצביע נגד הערבים. כי הערבים רבים, ויש להם תבוסה בכל רחבי אפריקה ואסיה, והם פוזלים ממילא לעבר הרוסים. ואילו הישראלי הוא יחיד, ואין לו ידידים של ממש בעולם כולו.

לכן מקשיבים החברים באדישות, ומתפעלים שוב מברק הסגנון של אבן, וגם מחוסר הברק בתוכן דבריו. כי לאבן יש כשרון גדול להגיד מעט מאד בסגנון אנגלי צילאי.

★ ★ ★

איך דהרוג במילים

המשך הישיבה, כעבור יומיים, נערך כמחזה ישן-נושן, שכל שחקניו יודעים את תפקידם בעליה, ומסוגלים לשחק אותו תוך שינה.

האמריקאי היפה, קאבוס לודג', הנחשב לאחד מגדולי המוטמטמים בבנין, קורא את הנאום שהוכן לו. בחמש דקות של דיבור רצוף הוא מסוגל להגיד לא כלום. המצב חמור... יש לעקוב בדאגה אחרי... יש לתבוע משני הצדדים... לנהוג במתינות ובסבלנות... להפעיל את מנגנון האו"ם... המזכיר הכללי הנעלה ישנה... וכי.

אחריו הבריטי, הוא מצליח להכניס מעט ענין לויכוח. עלידי הזכרת שמה של אשת הנספח הבריטי, שרצחה בגבול הסורי עליידי מסתגנים מרע"ם. הגבות חריפות של נציגי עיראק ורע"ם. איפה ההזכחות? הבריטי טוען שקיבל דו"ח. מדוע לא קיבלוהו האחרים? אולם גם נימה זו שוככת במהרה. הויכוח נמשך, ללא גבול וללא כל תכלית. נציג פנמה מזכיר לחברים הנעלים כי ארץ-ישראל היא מולדת התנ"ך, ועל כן יש לנהוג בבעיה ברוח הנביאים (מתלוצץ מאחוריו מקס ברבוס, העתונאי השוייצרי הקשיש: „כל מה שפנמה יכולה לתרום לענין, זה כובע-פנמה למען דאג האמרשילד“).

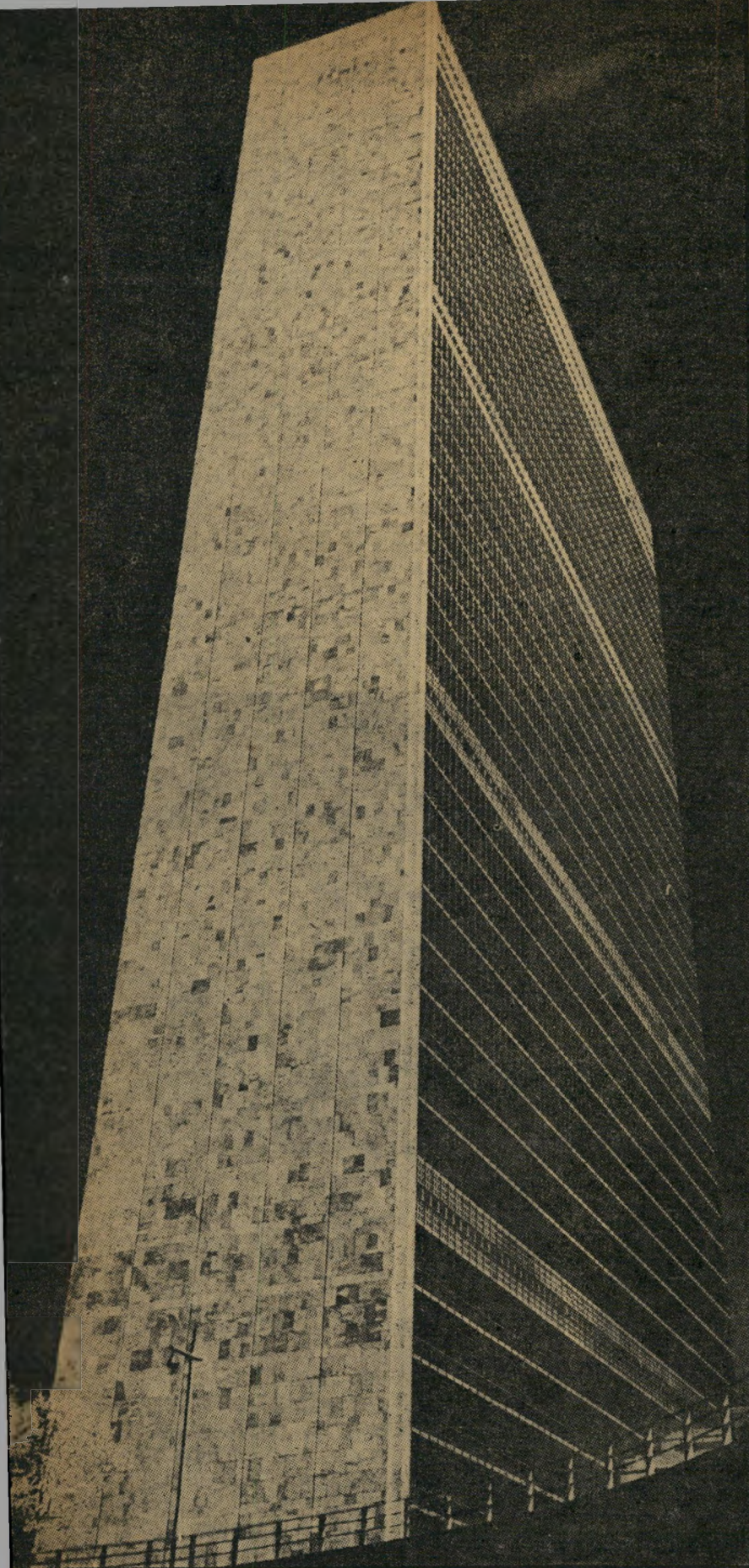
כמו תמיד, היוזמה האמיתית היא בידי האיש המההה את עמוד-התתן של מגרד-שחקים זה: דאג האמרשילד. בראשית הישיבה נטל את רשות-הדיבור והודיע שהוא עומד לנסוע למזרח התיכון ולפנות לשתי הממשלות כדי ליישב את הענין. זהו המוצא מן הסבך. באנחה של הקלה זורקים כל המשתתפים את האחריות לחיקון של השבדי האריסטוקרטי. ומכיון שאיש אינו רוצה להצביע בעד החלטה כלשהי, מפני שאיש אינו רוצה להרגיז אף אחד, וביחוד לא את הערבים, הרי מסכם הנשיא את הויכוח בנוסח שהוסכם מראש, והאומר כי המצב חמור, ויש לנקוט באמצעים, ושני הצדדים נדרשים, והמועצה סומכת את ידיה על מאמציו המבורכים של המזכיר הכללי. מסך.

אחרי-עשר חברי המועצה קמים ומשתפלים לתוך הסלון הסמוך, כדי להתלוצץ באדיבות איש עם רעהו, ולשתות כוס סקוטש על הסלע, לשתות עם אורחיהם. הישראלים מסתודדים בסנייה אחת. הערבים מסתודדים בסנייה אחת. אני האיש היחיד בטרקלין הלוחץ תוך חמש דקות את ידיהם של שגרירי ישראל ועיראק.

למראית-עין, היתה הישיבה כולה בייבונו נראא של זמן. אבל למעשה אין הדבר כך. לשעור ארוכות אלה של פיטפוט חסרת-תוכן ישנה מטרה כל שהיא, והיא הנותנת טעם לכל קיומו של מגרד-שחקים זה על גדת-הנהר באי מנהאטן.

ישנם מצבים בעולם, כשמוכרחים לעשות משהו. קורה משהו על הגבול הסורי, או יש תקרית בקאשמיר, או מתלקחת להבות בהונגריה. ממשלות רבות עומדות בפני הצורך לנקוט בפעולה כלשהי, כדי לעמוד מול לחץ דעת-הקהל שלהן. בימים הטובים היו גזרות פקודה לצבא, ואנשים היו נהרגים. אולם קיומו של האו"ם פותח דרך אחרת. מביאים את הדבר לבנין זה. מדברים. ממלאים עמודים ארוכים של פרוטוקול. מתקיימים. מתגוננים. מספקים כותרות לעתונות בבית. ולאט-לאט יורד המתח, וחוזר המצב לקדמותו.

אחיזת-עניינם? אולי. אולם מטוב ששזדדים יירו איש ברעהו פגמים מילוליים, מאשר של מתכת. ומוטב לנאום נאום קטלני, מלקטול יצורים חיים, שיש להם אבא ואמא. זהו חלק מוכות-קיומו של האו"ם. החלק השני הוא השפעתו על דעת-הקהל. בית זה אינו יכול לחוקק חוקים. אין לו שום כוח הכרעה, אלא במקרים הנדירים כשכלל המעצמות מסכימות, ואפילו אז יכולה מדינת קטנה לטרב לקבל את המרות. אולם הכוח המקובץ של

בנין מרכז האומות המאוחדות, בניו-יורק

דעת-הקהל העולמית הוא מעצמה אדירה. אין לה דיכיונות ופצצות-אטום, אולם מעטים הגורמים בעולם המסוגלים לעמוד בפניה לאורך-ימים. ואפילו ראש ממשלת ישראל, המלגלג לאו"ם-שמום, נסוג מסיני לא רק תחת לחץ האימים הסובייטיים והגזירות האמריקאיות, אלא בעיקר תחת לחץ ההזית המלוכדת של מליונים בלתי-ספורים, שגיגו את מבצע-סיני והפכו גיגיו זה לכות בינלאומי במסגרת ארגון האומות המאוחדות.

★ ★ ★

דאג, המתנרב הנצחי

האיש המסוכב את הגלגלים הקטנים של מכונה גדולה זו הוא דאג האמרשילד. מעטים האנשים בעולם הנערצים כמוהו, אם כי בחוג קטן של יודעי-דבר. אין זה פולחן-גיבורים מן הסוג הנהוג במדינות כה רבות (כולל ישראל) כלפי המנהיג-האבא. זהו רגש של כבוד לאדם תרבותי, סגור ומכונס בתוך עצמו, הפועל בכנות ובסבלנות עצומה כדי לשפר את העולם. הוא עושה זאת בשקט, בהצנעה עצמית, בידעיה כי אין מקום לשום שיפור פתאומי ודרמטי, אלא שכל שיפור גדול מורכב מאלף שיפורים קטנטנים. בישראל אין מבינים את דאג. אי-אפשר להתחכם עמו, קשה להכניסו לויכוח על חכמי יוון, ועוד יותר קשה להעמירו על הראש. הישראלים בעולם מסיצים שמועות מכווערות על המזכיר הכללי, ובכלל זה שמועה מבחילה על יחסיו של המזכיר עם לוטסי עומר, נציג רע"ם. הדבר בא להסביר, כביכול, את אהדתו של דאג לתנועה הלאומית הערבית. יש ישראלים הקוראים לדאג „המנהיג הערבי החשוב ביותר בעולם“.

יתכן שזהו גורלו של כל מתחך במרחב. מאז ומעולם הרגו בני ארץ-ישראל את אותם